

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Tõendite Kogumine](#) > Romania

Tõendite kogumine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Rumeenia

1 Tõendamiskohustus

Peamine õiguslik alus: tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Codul de procedură civilă*) artiklid 249–365.

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Pool peab enda poolt menetluse käigus esitatud väidet tõendama, välja arvatud teatavatel seaduses sõnaselgelt sätestatud juhtudel. Hageja peab oma nõuet tõendama. Kostja vastuväidete puhul on tõendamiskohustus kostjal. Eelduse olemasolu korral läheb aga tõendamiskohustus seda muidu kandnud poolelt üle vastaspoolele.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Tõendada ei tule seda, mida kohus peab tingimata teadma.

Eeldatakse, et kohus tunneb Rumeenias kehtivat õigust. Huvitatud isik peab aga tõendama Rumeenia avalikus väljaandes (*Monitorul Oficial*) või muul viisi avaldamata seadusi ja Rumeenias kohaldatavaid, kuid õigusaktis sätestamata rahvusvahelisi konventsioone, lepinguid ja kokkuleppeid ning rahvusvahelist tavaõigust. Salastatud dokumentides sätestatud norme võib tõendada ja uurida ainult seadusega kehtestatud tingimustel. Kohus võib omal algatusel võtta arvesse välisriigi õigusnorme, kui nendele on kohtus viidatud. Välisriigi õigusnorme tuleb tõendada kooskõlas tsiviilseadustiku (*Codul civil*) sätetega, mis käsitlevad välisriigi õiguse sisu.

Kui faktiline asjaolu on üldtuntud või vaidlustamata, võib kohus otsustada, et kohtuasja asjaoludel ei tule seda tõendada. Poolte vahel välja kujunenud kasutusviise, käitumisreegleid ja tavaid peab tõendama see pool, kes neile tugineb. Kohalikke õigus- ja haldusnorme peab neile tuginev pool tõendama ainult juhul, kui kohus seda nõuab.

Eeldus on järeldus, mille seadus või kohus teeb tuntud asjaolu põhjal tundmatu asjaolu tuvastamiseks. Õiguslik eeldus (*prezumție legală*) vabastab sellest kasu saava isiku sellise asjaolu tõendamise kohustusest, mida seadus peab tõendatuks. Õigusliku eelduse võib vastupidiste tõenditega ümber lükata, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Tõend peab olema vastuvõetav ja menetluse lahendamiseks asjakohane. Kui kohus peab konkreetseid asjaolusid puudutavaid tõendeid vastuvõetavaks, otsustab ta nende asjaolude tõendatuse üle vabalt oma kaalutusõigusest lähtudes, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Kui seaduses ei ole sätestatud teisiti, peab hageja pakkuma tõendid välja hagiavalduses ja kostja oma vastuses hagile, sest muidu võidakse tõendid tagasi lükata. Kui pakutud tõenditest ei piisa asja täielikuks lahendamiseks, nõuab kohus pooltelt nende täiendamist. Kohus võib omal algatusel juhtida poolte tähelepanu täiendavate tõendite vajadusele ja nõuda nende kogumist, isegi kui pooled ei ole sellega nõus.

Pooled võivad taotleda järgmiste tõendite kogumist: dokumendid, eksperdiarvamused, tunnistajate ütlused, vaatlus ja poole küsitlemine, kui vastaspool taotleb, et see pool kutsutaks tunnistusi andma. Uue tsiviilkohtumenetluse seadustikuga reguleeritakse ka asitõendeid, mis võivad olla teatavate tsiviilhagide (nt abielu lahutamise hagd) puhul asjakohased.

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Kohus kaalub kõigepealt, kas poolte pakutud tõendid on vastuvõetavad, ja määrab seejärel, milliseid asjaolusid tuleb tõendada, millised tõendid on lubatud ja millised on poolte kohustused seoses tõendite kogumisega. Võimaluse korral kogutakse tõendid samal istungil, millel need lubatavaks tunnistatakse.

Tõendite kogumist reguleerivad mõned olulised normid: tõendid kogutakse kohtu määratud järjekorras; võimaluse korral tuleks tõendid koguda samal istungil; tõendid kogutakse enne asja sisulist arutamist; tõendid ja vastutõendid kogutakse võimaluse korral samal ajal.

Tõendeid kogutakse asja menetleva kohtu avalikul istungil, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Kui tõendeid saab objektiivsetel põhjustel koguda ainult mujal, võib neid õigusabitaotluse alusel koguda sama astme kohus või madalama astme kohus, kui selles kohas ei ole sama astme kohtu.

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Tõendit võib kasutada ainult juhul, kui see vastab teatavatele selle seaduslikkuse (legalitate), usutavuse (verosimilitate), asjakohasuse (pertinentă) ja veenvusega (concludentă) seotud tingimustele. Seaduslikkusega seoses peavad pakutud tõendid olema seadusele vastavad ega tohi olla seadusega keelatud. Usutavuse seisukohalt ei tohi tõendid olla vastuolus üldtunnustatud loomuõigusega. Asjakohasuse seisukohalt peavad tõendid olema seotud kohtuasja esemega, st asjaoludega, mida tuleb hagiavalduse või hagi vastuse toetamiseks tõendada. Selleks et tõendid oleksid vastuvõetavad, peavad need olema ka usutavad ja menetluse lahendamiseks asjakohased.

Kohus peab dokumendi esitamise taotluse tagasi lükkama, kui dokumendi sisu on seotud ainult isiku väärikust või eraelu puudutavate isiklike küsimustega, kui dokumendi esitamine oleks vastuolus konfidentsiaalsuskohustusega või kui see tooks kaasa kriminaalmenetluse poole, tema abikaasa või kuni kolmanda astme (k.a) sugulase või hõimlase suhtes.

Tunnistajate ütlustega tõendamine ei ole lubatud 250 leud ületava väärtusega tehingute puhul, mille korral seadus nõuab kirjalikke tõendeid. Tunnistajate ütlused ei ole vastuvõetavad ka juhul, kui need on vastuolus ametliku dokumendi sisuga või lähevad sellest kaugemale.

Hageja pakub tõendid välja hagiavalduses ja kostja hagi vastuses. Sel viisil pakkumata tõendite kogumise taotluse esitamine ja kohtu poolt rahuldamine on lubatud järgmistes olukordades: tõendite vajadus tuleneb nõude muutmisest; tõendite vajadus tekib menetluse käigus ja pool ei oleks saanud seda ette näha; pool esitab kohtule mõjuva põhjuse, miks ta ei saanud taotletavaid tõendeid esitada lubatud tähtaja jooksul; tõendite kogumine ei põhjusta menetluse venimist; kõik pooled on andnud sõnaselge nõusoleku.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Tehingut või asjaolu saab tõendada dokumentide, tunnistajate ütluste, eelduste, kummagi poole omaksvõtu (omal algatusel või küsitlemise tulemusel), eksperdiarvamuse, asitõendite, vaatluse või muu seadusega ettenähtud tõendamisviisiga.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiisiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Tunnistajaid pakuvad pooled – hageja hagiavalduses ja kostja hagi vastuses. Pärast tunnistaja ütlustega tõendamise lubamist kutsub kohus tunnistaja kohtuistungile.

Kui kohus peab poolte taotlusel või omal algatusel soovitatavaks küsida asjaolude selgitamiseks spetsialistide arvamust, määrab ta ühe või kolm eksperti ja näeb määrusega ette, mille kohta ja millise tähtsaja jooksul tuleb arvamust avaldada. Eksperti järeldused dokumenteeritakse eksperdiarvamuses. Poolte taotlusel või kohtu algatusel võidakse küsida uut arvamust teiselt eksperdilt, kui see on põhjendatud.

Mis puutub dokumentaalsetesse tõenditesse, siis kumbki pool võib esitada dokumendid, mida ta soovib menetluses kasutada, nõuetekohaselt tõestatud ärakirja kujul. Poolel peab kaasas olema ka dokumendi originaal ja ta peab olema valmis selle nõudmisel kohtus esitama, sest vastasel juhul ei võeta dokumenti arvesse. Kohus võib nõuda vastaspoole valduses oleva dokumendi esitamist, kui tegemist on kohtuasja poolte ühise dokumendiga, kui vastaspool ise on dokumendile menetluse käigus viidanud või kui ta on kohustatud selle esitama. Kui dokument on poole valduses ja seda ei ole võimalik kohtus esitada, võidakse anda volitused kohtunikule, kelle juuresolekul pooled saavad dokumenti uurida selle asukohas. Kui dokument on kolmanda isiku valduses, võidakse see isik kutsuda kohtusse tunnistajaks ja nõuda, et ta võtaks dokumendi kaasa.

Tõendeid kogutakse pädeva kohtu kinnisel istungil. Kui tõendeid tuleb koguda mujal, kogub need selleks volitatud sama astme kohus või madalama astme kohus, kui selles kohas ei ole sama astme kohut. Kui tõendite liik seda võimaldab ja pooled on sellega nõus, võib tõendeid koguv kohus loobuda poolte kohtusse kutsumisest.

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Tõendamisviisid on sama tõendusjõuga, välja arvatud seaduses sõnaselgelt sätestatud juhtudel.

Pooled aktsepteerivad sageli ehtsaid (*forma authentică*) dokumente, sest neil on eeliseid, nagu ehtsuse eeldus, mis tähendab, et ehtsale dokumendile tuginev isik on tõendamiskohustusest vabastatud.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

250 leud ületava väärtusega tehingute puhul on lubatud ainult dokumentaalsed tõendid, kuigi on teatavaid erandeid, mille korral on lubatud ka tunnistajate ütlused.

Kuni seda ei tunnistata võltsituks, on ehtne dokument tehingutes mis tahes isikuga veenvaks tõendiks nende faktiliste järelduste kohta, mille on isiklikult teinud dokumendi seaduse kohaselt kinnitanud isik. Seevastu poolte tehtud ja ehtsas dokumendis dokumenteeritud avaldused kehtivad tõendina ainult vastupidise tõendamiseni.

Kui kohtunikul on kaalutusõigus eelduste kehtivuse suhtes, võib kohtunik neile tugineda ainult juhul, kui nende kaalukus ja tõendusjõud muudavad väidetud asjaolu tõenäoliseks. Sellised eeldused on vastuvõetavad ainult juhul, kui seadus lubab tunnistajate ütlustega tõendamist.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Vt vastus küsimusele 2.11.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus ei ole sätestatud tunnistajana ütluste andmisest keeldumise aluseid, vaid lihtsalt täpsustatud isikud, keda ei saa tunnistajana üle kuulata, ja isikud, kes on tunnistajaks olemisest vabastatud. Vt vastus küsimusele 2.11.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Kohus trahvib tunnistajat, kes jätab kohtusse ilmumata või keeldub ütlusi andmast. Kui tunnistaja jätab esimese kohtukutse peale ilmumata, võib kohus määrata tema sundtoomise (*mandat de aducere*). Kiireloomulistes asjades võib kohus teha sellise määruse isegi esimeseks kohtuistungiks.

Kui isik jätab kohtusse ilmutamata või keeldub küsimustele vastamast, võib kohus lugeda selle täielikuks omaksvõtuks või ainult algseks tõendiks selle tunnistaja küsitlemist taotlenud poole kasuks.

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Tunnistajana ei saa üle kuulata järgmisi isikuid: poole kuni kolmanda astme (k.a) sugulased ja hõimlased; abikaasad, endised abikaasad, kihlatud või elukaaslased; isikud, kes on emma-kumma poolega vaenujalal või huvisuhetes; teovõimetuks tunnistatud isikud (*sub interdicție judecătorească*) ning valeütluste andmises süüdi mõistetud isikud. Põlvnemise, abielu lahutamise ja muude peresuhete asjades võib kohus sugulasi ja hõimlasi üle kuulata, välja arvatud alanejaid sugulasi.

Tunnistajana ülekuulamisest on vabastatud järgmised isikud:

- vaimulikud, tervishoiutöötajad, proviisorid, advokaadid, notarid, kohtutäiturid, vahendajad, ämmaemandad ja meditsiiniõed ning muude ameti- ja kutsealade esindajad, keda seadus kohustab hoidma konfidentsiaalsust või ametisaladust seoses asjaoludega, mis saavad neile teatavaks ameti- või kutsetegevuse käigus, isegi pärast nende ameti- või kutsetegevuse lõppu;
- kohtunikud, prokurörid ja ametiisikud isegi pärast nende ametitegevuse lõppu seoses konfidentsiaalsete asjaoludega, mis saavad neile teatavaks ametitegevuse käigus;
- isikud, kelle vastustega võiks kaasneda kriminaalsüüdistuse esitamine või avalik hukkamõist neile endile või nende sugulastele, abikaasale, endisele abikaasale jne.

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonverentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Kohus kutsub tunnistajad kohtusse ja määrab kindlaks nende ülekuulamise järjekorra. Enne ülekuulamist tunnistaja tuvastatakse ja ta peab andma vande. Iga tunnistaja tuleb üle kuulata eraldi. Tunnistaja vastab kõigepealt kohtu eesistuja küsimustele ja seejärel eesistuja loal tema kutsumist taotlenud poole ja vastaspoole küsimustele. Tunnistaja, kes ei saa kohtusse ilmuda, võidakse üle kuulata tema asukohas.

Ülekuulamise audio- või videosalvestamist käsitlevad õigusnormid puuduvad, kuid sellised salvestised on lubatud. Need võidakse hiljem huvitatud poole taotlusel vastavalt seadusele transkribeerida.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Kui dokumendi esitanud pool nõuab selle kasutamist, kuigi see on väidetavalt võltsitud ja seda väidet ei ole tagasi võetud, ning kui on viiteid võltsingu autorile või kaasosalisele, võib kohus menetluse peatada ja edastada väidetavalt võltsitud dokumendi koos võltsimise uurimise taotluse toetuseks koostatud aruandega viivitamatult pädevasse prokuratuuri. Kui kriminaalmenetlust ei saa alustada või jätkata, uurib võltsimist tsiviilkohus.

Teisalt trahvib kohus isikut, kes vaidlustab pahatahtlikult dokumendi koostamise või allkirjastamise või audio- või videosalvestise ehtsuse.

Kohus arvestab tunnistaja ütluste hindamisel tunnistaja siirust ja asjaolusid, mille raames tema ütluste esemeks olevad asjaolud talle teatavaks said. Kui kohus kahtlustab menetluse põhjal, et tunnistaja andis valeütlusi või sai altkäemaksu, koostab ta aruande ja edastab asja pädevasse prokuratuuri.

3.2 Kas minu kui poole antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Kui pool võtab omaks asjaolu, mida vastaspool kasutas hagiavalduse või hagi vastuse alusena, on omaksvõtt tõend. Kohtus toimunud omaksvõtt on täielik tõend omaksvõtja vastu ja seda ei tohi arvesse võtta eraldi osadena, kui need ei ole seotud eraldi asjaoludega, mis ei ole üksteisega seotud. Väljaspool kohut toimunud omaksvõttu võib kohus vabalt hinnata. Selle suhtes kehtivad muude tõendite suhtes üldise õiguse alusel kohaldatavad vastuvõetavuse ja tõendite kogumise nõuded.

Kohus võib nõustuda kutsuma kumbagi poolt küsitlemisele seoses isiklike asjaoludega, kui see on asja

lahendamiseks asjakohane.

Asjakohased lingid

<https://www.just.ro>

■ Viimati uuendatud: 08/09/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.